

Dziesmu svētki kā puzzle un domu karuselis

Novada Kultūras pārvaldes amatiermākslas kolektīvu koordinatore INETAS STRAZDĪNAS (attēlā) rakstāmgalds nokrauts ar mapēm un papīra lapām visa galda garumā.

- Protams, ir arī dators un «ekselis», bet tomēr vispārskatāmākais ir vecais, labais papīra formāts, kur katrā tabulā un lodziņā varu ierakstīt vai izsvītrot vajadzīgo.

Sarežģīti, bet patīk

Organizēt, pārraudzīt, modelēt un saturēt kopā it visu, kas attiecas uz Dziesmu un deju svētkiem, šobrīd ir viņas galvenais uzdevums. Tā ir īsta puzzle - salikt to kopā tā, lai nekas nekur neaizķeras un nesamudžinās: mēģinājumi un koncerti, autobusu grafiki, dalībnieku skaita izmaiņas, viņu atvešana un aizvešana īstajā laikā un vietā, trīs ēdināšanas reizes katru dienu... Bez loģiskās un matemātiskās domāšanas neiztikt. Arī ne bez stipriem nerviem, jo, kā zināms, nekad visu nevar paredzēt.

- Man patīk, - saka Ineta. - Šie man būs otrie Dziesmu svētki Rīgā, kad esmu to koordinatore. Tā virtuve man ir zināma, jo arī iepriekšējos svētkos koordinēju Tērvetes novada kolektīvus, lai gan tad darba apjoms bija daudz mazāks.

No iepriekšējās pieredzes zināju, ka pamatu veidot jāsāk jau ziemā, un tad var palēnām pievienot to, kas arvien nāk klāt. Piemēram, autobusu grafikam tikai tagad varu pielikt punktu, jo beidzot ir zināmi konkrēti autobusi un šoferiši, kas pārvadās dalībniekus.

Mainība ir nepārtraukta, un man brīžiem tas ir īsts smadzeņu labirints, lai visu saliktu kopā, kaut ko nepalaižot garām. Šajā ķimpe-rīgajā datu klāstā un regulārajā datu apmaiņā ar Dziesmu svētku rīkotāju komandu Rīgā piesaistīt vēl kādu cilvēku nebija vajadzības. Dati savā starpā ir saistīti, es labi orientējos, kur katrs cipars un vārds man ierakstīts, un, kā jau teicu, man patiešām patīk to darīt. Izbaudu šo periodu.

Bet zinu: ja nepieciešams, man ir palīgi, mana darba komanda, kas jau iesaistījusies un palīdzēs arī Dziesmu svētku nedēļā. Tajā ir manas kolēģes no Kultūras pārvaldes - kultūras projektu vadītājas Sandra Safranoviča un Liene Laurinoviča. Viņas ikdienā ir tepat man līdzās darba kabinetā, ir dzirdējušas daudzas sarunas un sekojušas līdzī notiekošajam. Darba grupā ir arī Īles tautas nama vadītāja Sintija Liekniņa un Penkules tautas nama vadītājs Normunds Smiltnieks, kā sakām, «vecāis buks» ar dzīves un Dziesmu svētku pieredzi.

Esam konkrēti sadalījuši darba uzdevumus, un visi pieci svētku nedēļā dzīvosim skolā, kurā apmetīsies dalībnieki. Pārmaiņus veiksīm savus uzdevumus, piemēram, uzraudzīsim ēdināšanas grafiku, fotografēsim svētku norises, lai mājās palicēji var sekot dalībnieku gaitām Rīgā. Ja vajadzēs, arī krānus aizgriezīsim vai atslēgsim glu-

dekli. Mēs būsim tie, kas modīsies pirmie un gulēt ies pēdējie. Tāds nu ir tas Dziesmu svētku režīms.

Ar ko novads leposies?

Dziesmu un deju svētki sāksies ar dalībnieku svētku gājieni svētdien, 2. jūlijā, bet pirms tam visi satiksies vienkop. Kā stāsta Ineta, apmēram pulksten 11 pie Dobeles pilsētas kultūras nama satiksies Dobeles pilsētas un Bikstu pagasta kolektīvi, lai saņemtu ceļa maizi un laba novēlējumu svētkiem. Krimūnnieki savukārt braucieni uz Rīgu uzsāks Krimūnās, tērvetnieki - Tērvetē, penkulnieki, ņemot bariņā arī dalībniekus no Bēnes, - Penkulē. Aucē satiksies aucenieki un vītiņnieki. Kopā gājienā būs ap 650 dalībnieku.

- Mēģināsim visi kopā iebrukt Rīgā, vismaz pagastu ietvaros, jo, manuprāt, tā sajūta, kad darām to vienlaicīgi, ir daļa no svētkiem. Laiks, kad novada kolektīviem jāierodas Vecrīgā uz gājieni, ir pusdiņi. Gājienā Zemgale iet aiz Vidzemes un Kurzemes, bet pats pirmais gājienā būs Valmieras novada Dikļu pagasts - Dziesmu svētku šūpulis.

Tagad mēs esam viens liels novads, un kā vienotu veselumu sevi arī prezentēsim Rīgā, taču vienlaikus katrs kolektīvs ar lepnumu sirdī pārstāv arī savu pagastu. Novada priekšgalā būs tā centrs - Dobeles, tālāk - kolektīvi pēc piederības pagastiem alfabēta kārtībā.

Katrs novads gājienā izcels to, ar ko tas lepojas tieši svētku kontekstā. Idejas bija vairākas, jo mēs lepojāmies gan ar mūsu saktu novada ģerboni, gan ar seno vēsturi un radošiem cilvēkiem... Bet šoreiz izlēmām gājiena laikā lepoties ar pirmajiem Kurzemes dziedāšanas svētkiem, kas Dobelē tika sarīkoti 1870. gadā, pateicoties etnogrāfam, vācu mācītājam Augustam Bilenšteinam. Un tieši Bilenšteins Dobelei atnesa arī ceriņus. Svētki pārauga lielajos Dziesmu svētkos, bet ceriņi joprojām aug un zied pirmās Dziesmu dienas vietā - Dobeles pili - un visā pilsētā.

Jā, un gājienā konkrētās vietās un laikos gājiena dalībniekus sveiks novada pārstāvošās ģimenes. Dobeles novada lepnums ir Raimonds un Sandra Bulmeri.

Būs jāsadzīvo draudzīgi

Kā stāsta Ineta, jau pirms gājiena, 30. jūnija vakarā, uz Rīgu izbrauc deju kolektīvi «Dzīpars» un «Drīziņš», kuriem sākas mēģinājumi deju lielkoncertam «Balts». Uz nedēļu par mājām dalībniekiem kļūs Purvciema vidusskola. Kopā ar viņiem dodas arī Ineta Strazdiņa, tāpēc nākamajā dienā viņai būs laiks «septiņreiz nomērit» mājās uz papīra veikto kolektīvu sadalījumu pa klasēm, atrodot zelta vidusceļu starp ēr-

tībām, piešķirto klašu daudzumu un ugunsdrošības noteikumiem. Arī šoferiņiem sarūpēta klase gulēšanai.

Pēc gājiena beigām Purvciema vidusskolā nakšņot paliks arī pārējo deju kolektīvu un abu pūtēju orķestru - «Dobele» un «Auce» - dalībnieki, kuriem sāksies intensīvs mēģinājumu laiks.

Savu dzīvi skolā 4. jūlijā uzsāks Dobeles un Tērvetes koristi pēc pirmā mēģinājuma Mežaparkā.

Folkloras kopas, kapelas un ansambļu dalībnieki, kā arī teātra spēlētāji Rīgā ieradīsies tikai uz saviem pasākumiem. Visu trīs novada mākslas studiju dalībnieces 1. jūlijā dosies uz tautas lietišķās mākslas izstādes «Mēs» atklāšanu, lai aplūkotu savus un citu studiju meistarību darbus.

Purvciema vidusskola Vidzemes priekšpilsētā jau tradicionāli ir Dobeles novada svētku dalībnieku apmešanās vieta. Ir sarēķināts, ka tajā apmetīsies maksimums 535 gulētāji, kuriem ir atvēlēti skolas trīs stāvi.

- Jāatzīst, ka nakšņošana skolā gulētājiem ir nedaudz arī pārbaudījums, uz kuru jāsabrauc ar saviem matraciņiem, spilveniem un segām, jāiekļaujas īpašā svētku režīmā - atzīst Ineta. - Bet gan jau izvietosimies klasēs un dzīvosim draudzīgi, kā es saku, Dziesmu svētku garā. Mūsu rīcībā ir nodota arī sporta zāle, bet par to vēl domāsim, jo tajā apmeties grib ne labprāt, un tas arī ir saprotams, ja zāle jādala arī ar citiem kolektīviem.

Dalībniekiem vienmēr svarīga ir bijusi dušu pieejamība. Vidusskolā to ir krietni par maz, tāpēc pašvaldība, rūpējoties par dalībnieku ērtībām, būs sagādājusi dušu konteinerus ārpusē.

Skolā būs pieejama mediķa palīdzība, un drošības apsvē-

rumu pēc nepārtraukti dežūrēs policists un zemessargs, lai dalībnieku prombūtnes laikā skola tiek pieskatīta, uzraudzīta kārtība, un nakti ir jāparūpējas arī par autobusu drošību. Dalībnieku rīcībā būs 21 autobuss, kurus pārsvarā nodrošina Dobeles autobusu parks, bet būs arī Auces un Tērvetes skolēnu autobusi un divi SIA «Varu aizvest» autobusi.

Galvenais ir saruna

Dalībnieku ēdināšana notiks gan skolā, gan mēģinājumu koncertu vietās, tomēr galvenokārt - skolā uz vietas.

- Savā ziņā tas, ka Purvciema skolas ēdinātājfirma «Baltic Restaurant» ir uzvarējusi konkursā un baro visus svētku dalībniekus, mums ir pārbaudījums. Tāpēc ļoti nozīmīga bija komunikācija ar firmu, līdz atradām zelta vidusceļu, un būs arī dažkārt jāpielāgojas. Bija stingri jāņem vērā mēģinājumu un koncertu režīms: ja ir tikai divas stundas starp mēģinājumu un koncertu, pat nesāku plānot braukšanu no Mežaparka uz skolu. Taču, ja atstarpe ir lielāka, ir vērts paēst skolā, jo kādam ir ļoti svarīga arī duša, kādam - horizontālā sajūta uz sava matraciņa.

Tieši ēdienreizes šobrīd, kamēr vēl nav izjusts Dziesmu svētku ritms, Inetu uztrauc visvairāk. Tā kā satiksme svētku laikā būs blīva un stresaina, kāds kolektīvs var arī nepagūt ierasties uz pieņemto ēdienreizi.

- Bet visas lietas var nokārtot, - galvenais ir sarunāties! Runājam, darām, skrienam, risinām... Tāpēc ir arī tehnoloģijas, lai viss notiktu. Kopš ziemas mums ir izveidota kolektīvu vadītāju Whatsapp grupa, kurā lieku aktuālas ziņas, atbildu uz jautājumiem, mēs arī uzmuntrinām viens otru, pasmejāmies.

Mums ir lieliski kolektīvu vadītāji, kuri nebaidās man zvanīt, pārrunāt, ieteikt. Pa solītim vien iepazīnu viņus, un tagad tā ir sava veida Dziesmu svētku ģimene. Katram ir savs raksturiņš, bet visiem - kopīgs mērķis.

Te būtu vietā piebilst, ka Ineta Kultūras pārvaldē strādā tikai no pagājušā gada decembra.

Pēc darba - svētku noskaņas

Svētku dalībnieki skolu atstās 9. jūlijā pēc vakariņām, pirms tam saliekot autobusus visas līdzatvestās lietas, lai dotos uz Mežaparku, uz noslēguma koncertu. Ineta ar kolēģiem vēl pārbaudīs, vai skola ir atstāta kārtībā, un tad Mežaparkā arī pati pievienosies lielajam kopkorim.

Ineta pašlaik dzied jauktajā korī «Tērvete», taču Dziesmu svētku pieredze viņai ir iespaidīga un daudzveidīga: skolas gados viņa ir spēlējusi flautu Brocēnu pūtēju orķestrī, tad dancojusi Ventspils novada deju kolektīvā «Ance». Tajā laikā noderīga pieredze gūta, arī rūpējoties par saviem diviem un vēl 20 citiem bērniem un aizvietojot uz laukuma deju kolektīva vadītāju divos skolēnu Dziesmu un deju svētkos. Kad Ineta sāka strādāt Tērvetes kultūras namā, sapratusi, ka darbu nevarēs apvienot ar dejošanu, tāpēc labprāt pieņēma uzaicinājumu dziedāt korī.

- Daudz kas ir izbaudīts un daudzpusīgi iepazīts, tāpēc svētku niansas nav svešas. Protams, viss nevar būt nevainojami, visu paredzēt nevar. Arī dalībnieki ir dažādi, un laiki mainījušies. Un ir lietas, ko vari ietekmēt, un tādas, ko nevari, par kurām pačinkstēt vari atļauties tikai kopā ar draugiem.

Tāpēc novēlu, lai mūsu Dobeles novada lielajai svētku saimei neiztrūkstos ir Dziesmu svētku gars, izturība un laba veselība!

Kad pagājušajos Dziesmu svētkos biju Tērvetes novada koordinatore, sākumā ļoti pārdzīvoju - nu, kā tad es nedziedāšu? Bet svētdienas vakarā iekļāvos kopkorī kā koriste un sapratu - mana svētku nedēļa ir tieši tāda, kādu to gribu! Es visu nedēļu rūpējos par dalībniekiem un nu svētdien baudu svētku noskaņas. Tas bija mans svētku komplekts!

Toreiz es klusībā nodomāju - arī pēc pieciem gadiem es gluži tāpat gribētu strādāt skolā un svētdien dziedāt lielajā kopkorī. Un nu tā ir noticis!

(Vēl - 8. lappusē)

Foto no Inetas Strazdiņas fotoalbuma

MAF

Mediju atbalsta fonds
Projektu finansē Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors

Stādaudzētava ar 30 gadu ilgu pieredzi

Šķiet, Dobeles stādaudzētava «Liepas» ir viena no zināmākajām mūsposē – kā nekā, 3. februārī tā atzīmēja jau savu 30. dzimšanas dienu. Uzņēmuma saimniece ZAIGA APSE, atceroties, kā viss sākās, smaida – bija interesanti!

- Ja godīgi, nemaz neticas, ka laiks ir paskrējis tik ātri un uzņēmumam jau ir 30 gadu. Iespējams, ka tas tādēļ, ka viss šis laiks pagājis tiešām tādā ļoti ātrā, strādīgā režīmā.

Ja palūkojamies atpakaļ, laiks nav bijis viegls, ir bijuši daudzi un dažādi izaicinājumi. Tajā pašā laikā ir gandarījums, ka sākām faktiski visu no nulles un laiks ir pierādījis, ka mūsu produkcija ir vajadzīga, ka esam atraduši savu vietu šajā nebūt ne vieglajā tirgus nišā. Tam pierādījums ir, ka mūsu stādus iegādājas ne vien Latvijas, bet arī citu valstu pircēji.

Kā viss sākās?

- No nekā! Bija ģimene, divi mazi bērni, kuri jāpabaro. Nebija tolaik nekādu, kā tagad moderni saka – biznesa plānu -, nekā! Jau skolas gados vasarās strādāju toreizējā Dobeles Augkopības izmēģinājumu stacijā. Mamma man ir profesionāla dārzniece, kura man ir iemācījusi visu, ko zinu. Tā kā pamatzināšanas man bija, likumsakarīgi nolēmu pievērsties stādu audzēšanai – kas būs, tas būs! Nepamēģināsi - neuzzināsi, vai ne?

Tas bija nu jau pagājušā gadsimta 90. gadu sākums. Juku laiki. Tad varēja pieteikties uz brīvajām zemēm ar izpiršanas tiesībām. Bet ne jau viss bija tā vienkārši. Redz, ja tev ir gov, zemi vari dabūt, ja ne, tad tev neesot nekādu saimniekošanas perspektīvu. Bet galvenais jau ir gribēšana, tad visu var. No radiem sarunājām tēti, no kaimiņiem palienējām kūti un tā tikām pie saviem pirmajiem trijiem hektāriem zemes. Kārotos piecus gan neiedeva. Bet sākums visam bija, savus trīs izcīnītos vēlāk arī izpirām. Tas bija sākums.

Arī pašlaik it kā neapsaimniekojam lielas platības: kopā ar nomas zemi mums ir ap desmit hektāriem, bet stādaudzētavai, intensīvi strādājot, nemaz vairāk arī nevajag. Teiksim, Holandē, kas skaitās viena no stādu audzēšanas lielvalstīm, vidējā šādas saimniecības platība ir četrus, piecus hektārus liela. Tā ka desmit hektāru ir pilnīgi pietiekami, lai varētu gan audzēt stādus, gan arī ievērot augseku, kas ir būtiski, jo zemei ir jāļauj atpūties.

Ja runājam par darbiniekiem... Nu, pirmie gadi bija, kad paziņas jokoja – klau, Zaiga, tu bez kapļa rokās arī esi sastopama? Protams, tagad ir vieglāk. Vienmēr esmu sacījusi un atkārtotā vēl vienu reizi – mums ir ļoti, ļoti labs kolektīvs. Rēķinu, ka sezonas laikā «Liepās» esam ap 20 cilvēkiem. Jāpieskaita vēl skolēni, kuri Nodarbinātības valsts aģentūras programmas ietvaros nāk uz mēnesi strādāt vasarā. Ir

prieks, ka bērni, kuri pie mums strādājuši iepriekš, atgriežas arī nākamajos gados. Atļausos sacīt, ka tas nozīmē - viņiem patīk «Liepu» atmosfēra.

Stādus skaita tūkstošos

- Valsts augu aizsardzības dienestā ik gadu nododam ziņas par izaudzētajiem stādiem, bet viena lieta ir izaudzēt, cita – realizēt. Var gadīties, ka kāds stāds paliek pie mums arī ilgāku laiku, teiksim, piecus un sešus gadus. Tajā pašā laikā zemeņu stādi «Liepās» ilgi neuzkavējas, bet to skaits ir milzīgs. Jebkurā gadījumā acošanas un potēšanas darbi pie mums ir mērāmi tūkstošos. Par sugu un šķirņu daudzveidību vispār var nerunāt – pie mums ir viss, sākot no ābelēm, bumbierēm, plūmēm un beidzot ar ogulājiem, rozēm, kā arī eksotiskām kultūrām kā persiki un aprikozes... Jokojam, ka mums stādiņi aug kā tādā kārtīgā skoliņā: ir bērnodārzs, kurā pieņemam spēkā paši mazākie, tad ir lauks, kurā briest jau lielāki, un ir tas, kurā savus saimniekus gaida jau pavisam prāvi stādi. Un vēl jau ir arī tā dēvētais «mātes augļu dārzs», tas ir tas, kurā pārbaudām visas jaunās augļu koku šķirnes, vai tās mūsu apstākļos ražos tā, kā solīts šķirnes aprakstā, vai būs piemērotas mūsu klimatiskajiem apstākļiem. Nekad saviem klientiem nepiedāvāsim to, ko paši neesam pārbaudījuši.

Vairums izvēlas pārbaudītas vērtības

- Ar savu šķirņu sortimentu un stādu daudzveidību patiešām lepojāmies. Uzskatu, ka tieši šis apstākļi ir galvenais, kā dēļ spējam konkurēt ar ārzemju stādaudzētājiem. Kā jau sacīju, tirgojam tikai pārbaudītas un mūsu apstākļiem piemērotas šķirnes.

Kas ir mūsu topa augšgalā, pēc kā pieprasījums ir vislielākais? Laikam pirmajā vietā tomēr būs dažnedažādas ābeļu šķirnes. Mūsu piedāvājumā ir vairāk nekā 100 ābeļu šķirņu, bet kolekcijā to ir vēl vairāk.

Laikam ejot, mainās arī cilvēku domāšana. Atceros, kā stādaudzētavas pirmsākumos, piemēram, saldaiss ķirsis tika uzskatīts par sava veida eksotiku. Tagad tas ir ikdienišķa lieta, atrodams vai katrā dārzā. Šodien par eksotiku jau uzskata persikus vai aprikozes, bet pieļauju, ka arī tas ir tikai laika jautājums.

Par pieprasītākajām šķirnēm... Tur ir divi varianti. Ir klienti, kuri konsekvēti meklē vecās, labi zināmās šķirnes. Teiksim, ābelēm nezūdošā vērtība ir tas pats 'Baltais Dzidrais',

Zaiga Apse kopā ar dzīvesbiedru Daini.

'Trebū' plūmēm – 'Viktorija' vai 'Skoroplodnaja', ķiršiem – 'Latvijas Zemais', ko tautā dēvē arī par leišu ķirsi. Un ir otra klientu kategorija, kura meklē ko jaunu, nezināmu. Tiesa, šo ļaužu joprojām ir mazāk.

Katrā reģionā savas vēlmes

- Jau ilgāku laiku savus stādus piedāvājam ne tikai pie sevis, stādaudzētavā Dobelē, bet mums ir arī stādu laukumi Rīgā, Jelgavā, Ilūkstē, Baltezers kokaudzētavā. Protams, pieprasījums katrā vietā ir nedaudz atšķirīgs. Piemēram, Latgales pusē vairāk meklē šim reģionam raksturīgākās šķirnes, teiksim, no ābeļu šķirnēm tur pieprasīta ir 'Berziņinku Ananāss', kas varbūt pie mums, Zemgalē, ir mazāk zināma šķirne.

Savukārt Rīgā cilvēkiem tomēr lielākoties mazdārziņu platība ir neliela, tāpēc tur vairāk cilvēki interesējas par kompaktiem augļu kokiem, teiksim, kolonābelēm, tā saucamajiem ģimenes kokiem. Tās ir ābeles, kuras zaros ir iepotētas vairākas ābeļu šķirnes. Proti, vienā ābelē var uzpotēt šķirnes gan ar vienādu ienākšanās laiku (tas ir, tikai vasaras, rudens vai ziemas šķirnes), gan dažādu. Šie ģimenes koki var būt gan ar samazinātu augumu (izaugot nesasniedz vairāk par triju metru augstumu), gan ar lielu augumu. Rezultātā uz viena koka jūsu dārzā var nogatavoties līdz pat piecām ābeļu šķirnēm. Un sakombinēt varam visdažādākās šķirnes, viss atkarīgs no klienta vēlmēm.

Svarīgi ir klientus izglīt

- Jā, Latvijā ir daudz lielāku un mazāku stādaudzētāju. Vai izjutām konkurenci? No vienas puses jā, no otras – nē. Katram mums ir sava niša. Daudz no svara ir, ka varam savas intereses pārstāvēt, darbojoties ne vien Latvijas Augļkopju asociācijā, bet arī Latvijas Stādu audzētāju biedrībā, kuras valdē esam jau

ilgus gadus. Tas ir svarīgi, jo iepriekš tā bija sanācis, ka augļkopji lielākoties asociējās ar ražojošo dārzu saimniekiem, ne ar tiem, kuri nodarbojas ar stādu audzēšanu. Dalība minētajā biedrībā ļauj mums, stādaudzētājiem, aizstāvēt savas intereses.

Bet, ko tur noliegt, dažkārt joprojām izjūtam tieši negodīgu konkurenci. Diemžēl pavasaros nākas redzēt, kā

atrodas uzņēmumi, kuri nez kur sameklē nezināmas izcelsmes lētus augļukoku stādus un pēc tam tos Latvijā realizē. Savukārt pircēji vēlāk sūdzas: šķirnes aprakstā sasolīti «zelta kalni», bet rezultātā stāds nemaz Latvijas klimatiskajos apstākļos neaug, kur nu vēl ražo... Skumji, ka tā notiek. Tāpēc viena no «Liepu» prioritātēm ir savus klientus izglīt – kura šķirne ar kuru apputēksnēsies, kāda augsne tai būs vislabāk piemērota un tā tālāk. Kociņš jau nav viengadīga puķe, kuru pavasarī iesēji un rudenī par to aizmirsi. Tas augs dārzā nevienu vien gadu un atgādinās, ja būs pircējam ko nepateicis.

Jubilejas reizē atļausos palepoties – mūsu stādus pašlaik pērk ne vien Latvijā, bet arī Igaunijā un Skandināvijā. Esam auguši tiktāl, ka mums vairs nav jāmeklē klienti, tagad viņi uzmeklē mūs, arī lielveikalu ķēdes. Un noteikti esmu milzīgu pateicību parādā savam vīram, kurš ir agronoms ar lielo burtu. Bez viņa «Liepas» šodien noteikti nebūtu tās, kas ir.

Mūžīgais jautājums

- Tā jau zināju, ka pajautāsi par pieprasījumu. Jā, jā, zinu, ka augļukoki dārzā aug daudzus gadus, ja vien nenotiek kas ārkārtējs. Smejos, ka šo jautājumu man uzdod vai katrs žurnālists, un pat manai mammai kā dārzkopei to uzdeva. Skaidroju, ka nekas jau nestāv uz vietas. Mainās un pilnveidojas šķirņu sortiments, cilvēki vēlas dažādību, arī pārmaiņas savā dārzā. Ļaudis maina dzīvesvietu, sāk kaut ko iekopt no jauna. Viss nemitīgi ir kustībā, pieprasījums pēc stādiem būs vienmēr.

Jā, es nevaru sacīt, ka «Liepām» ir bijuši «biezie gadi», par kuriem daļa uzņēmumu var runāt, atceroties 2007. vai 2008. gadu. Nē, esam visu laiku strādājuši savā ritmā, bez būtiskiem kāpumiem un arī kritumiem. Bet tas varbūt pat ir labi. Interesanti, ka tad, kad valstī runāja par covid izraisīto krīzi, mēs, stādaudzētāji, tieši vairāk izjutām cilvēku

interesi. Iespējams, tas tādēļ, ka ļaudis bija spiesti vairāk laika pavadīt mājās un līdz ar to domāja arī par sava mazdārziņa labiekārtošanu.

Aukstumā žāvēti augļi un ogas

- Nule kā esam uzsākuši arī liofilizēto augļu un ogu ražošanu. Vienkāršoti skaidrojot, tie ir aukstumā žāvēti augļi. Tie ir tāda kā mūsu saimniecības pievienotā vērtība, kas noteikti nebūs mūsu pamatnodarbe, bet tomēr... Ideja dzima likumsakarīgi. Kā jau sacīju, mums ir tā saucamais mātes dārzs, kurā «testējam» visas jaunās augļu un ogulāju šķirnes. Loģiski, ka šajā dārzā ienākas arī raža. Ko ar to darīt? Apjomi, lai atmaksātos ražas nogādāšana uz tirdzniecības vietām, nav tik lieli. Iznāk tā – šķirņu daudzveidība liela, bet ražu īsti kur likt nav. Uzzinājām par liofilizāciju. Sakrita tā, ka tieši tad bija arī izsludināts Dobeles novada pašvaldības grantu konkurss uzņēmējdarbības atbalstam. Uzrakstījām projektu, guvām atbalstu un varējām iegādāties nepieciešamo iekārtu. Faktiski šī procesa laikā no sasaldētiem augļiem tiek atdalīts ūdens. Galarezultātā produkts saglabā 90% savas dabiskās garšas, arī krāsu, uzturvērtību un nezaudē vērtīgos vitamīnus. Kas nav mazsvarīgi – produktam netiek pievienotas nekādas krāsvielas vai cukuri. Tiešām ļoti gards un veselīgs našķis.

Aicina uz Dārza svētkiem

- Jau šo sestdien, 1. jūlijā, «Liepās» jau astoto reizi notiks Dārza svētki. Tas ir bezmaksas pasākums, uz kuru aicinu ikvienu, kurš vēlas papriecāties par mūsu ziedošajām rozēm, uzzināt visu iespējamo par augļukoku un ogulāju audzēšanu, kā arī iegādāties stādus.

Ideja par šo pasākumu dzima, kad Dobelē uzņēma Puķu draugu saietu dalībniekus. Iznāca tā, ka mēs toreiz nebijām iekļauti apskautes objektu sarakstā, tāpēc nolēmām paralēli šim pasākumam rīkot paši savu. Cilvēkiem patika, apmeklētāju netrūka. Tā viss aizsākās.

Ko piedāvāsim šogad? Ir doma sarīkot atvērto mākslinieku plenēru, būs arī muzikāli priekšnesumi. Ierasties uz plenēru var ikviens – ņemiet līdzi savas krāsas, otas un nāciet! Gaidīsim ikvienu izbaudīt Dārza svētkus, bet īpaši – visus mūsu bijušos darbiniekus, sadarbības partnerus. Nāciet un izbaudīsim svētkus kopā!

Indra Cehanoviča

Foto no Zaigas Apses arhīva

MAF

Mediju atbalsta fonds

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem
Par lappuses saturu atbild raksta autors

LATVIJĀ UN PASAULĒ

Divās svētku dienās pieķer 42 dzērājšoferus

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu Jāņu brīvdienām, situācija satiksmes jomā ir nedaudz uzlabojusies, taču pieķerto dzērājšoferu skaits arvien ir nepiedodami augsts. To Latvijas Radio intervijā atzina Valsts policijas Satiksmes drošības pārvaldes priekšnieka vietnieks Arturs Smilga. Divās svētku brīvdienās pieķerti 42 dzērājšoferi, no kuriem 26 alkohola koncentrācija pārsniegusi pusotru promili, tāpēc sākti kriminālprocesi. Kā norādījis Valsts policijas Satiksmes drošības pārvaldes priekšnieks Juris Jančevskis, sākotnējie dati liecina, ka statistikas dati ir nedaudz labāki nekā iepriekšējā gadā, tomēr joprojām ir liels skaits aizturēto autovadītāju.

Zemeņu šogad lētas nebūs

Zemeņu audzētāji pirms Jāņiem sāka lasīt pirmās zemeņu, kas aug uz lauka. Tas ir krietni vēlāk nekā pērn, kad atklātās platībās audzētās zemeņu varēja nopirkt jau jūnija sākumā. Šogad salnas turpinās pat maijā, tāpēc zemeņu ražas būs zemākas, bet cenas augstākas nekā pērn. Šī gada sausais pavasaris arī apliecināja, ka bez laistīšanas sistēmām zemeņu lielās platībās izaudzēt nav iespējams. Joprojām liela problēma nozarē ir arī darbaspēka trūkums. Vieni no lielākajiem zemeņu audzētājiem Latvijā ar 27 ha ir uzņēmums «Mālpils zemeņu». Tā pārstāvis Andris Apsītis stāstīja, ka zemeņu raža šogad būs mazāka, savukārt cenas būs augstākas nekā pērn. Viņš pieļauj, ka ogu cena šogad varētu turēties no četriem līdz pat septiņiem eiro par kilogramu. Salīdzinājumam – pērn tā vidēji bija ap 4,5 eiro par kilogramu.

Justīni atrod mirušu

Pusotru mēnesi veicot visaptverošus operatīvos un izmeklēšanas pasākumus sarežģītā kriminālprocesā, Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kriminālpolicijas biroja amatpersonas atradušas šī gada 5. maijā bezvēsts prombūtnē pazudušo septiņgadīgo Justīni Reinikovu, mirušu ar acīmredzamiem miesas bojājumiem. Aizdomās par iespējama noziedzīga nodarījuma izdarīšanu aizturētas divas personas, kuras šobrīd atrodas īslaicīgās aizturēšanas vietā. Kā vēsta oficiālie avoti, aizdomās par septiņus gadus vecās meitenes nonāvēšanu aizturēti ir viņas tēvs un pamāte. Valsts policija arī atgādina – neviena persona nav atzistama par vainīgu, kamēr to nav nolēmusi tiesa.

Mekā sagaida svētceļnieku skaita rekordu

Sauāda Arābijas svētajā pilsētā Mekā sācies ikgadējais svētceļojums jeb hadžs. Varas iestādes uzskata, ka šogad tiks pārsniegts pirms Covid-19 pandēmijas ierastais dalības līmenis un islāmticīgajiem svarīgos rituālus veiks apmēram 2,5 miljoni cilvēku.

Jau no piektdienas daudzi svētceļnieki drūzmējās Mekas Lielajā mošeijā uz kopīgām lūgšanām un pēc tam septiņas reizes apgāja ap Kabu – kubveida celtni, ko islāmā uzskata par vissvētāko vietu.

Svētdienas, 25. jūnija, vakarā sākās gājiens uz svētajām vietām, kas ir pacilājošs, bet grūts pārbaudījums. Katarā bāzētā raidorganizācija «Al Jazeera» vēstīja, ka gaisa temperatūra Mekā sasniedz plus 45 grādus, tāpēc gatavībā ir vairāk nekā 32 tūkstoši mediķu un tūkstošiem ātrās palīdzības automašīnu, lai sniegtu cilvēkiem palīdzību karstuma dūriena, organisma atūdeņošanās vai spēku izsīkuma gadījumos. Ne mazāk svarīgs ir drošības aspekts, tāpēc Lielo mošeju un arī pārējās svētvietas kontrolē ar videonovērošanas kamerām un citiem augsto tehnoloģiju risinājumiem. Situācijas kontroles nolūkos pat ir izveidots īpašs centrs, kurā jebkuru saņemto informāciju iespējams izanalizēt un nosūtīt atbildīgajām iestādēm mazāk nekā 45 sekunžu laikā.

Bērzes Strazdi Lielbritānijā

Ar trīs dienu ilgu festivālu, dzīvojot teltīs Anglijas vidienē Straumēnu pļavās, Jāņus nosvinējuši arī 4500 tautiešu Lielbritānijā. Lielākās Jāņu svinības ārpus Latvijas – «Bērzes Strazdu Jāņu festivāls» – notiek jau 11. reizi, tajā iespējams baudīt plašu kultūras, sporta, mūzikas un izglītojošu programmu dažādiem vecumiem un dažādām gaumēm.

Jāņu festivāla trīs dienu programma ir tik plaša, ka to nav iespējams ne atcerēties, ne visur paspēt. Telšu pilsētiņa sadalīta klusajā zonā ģimenēm un skaļajai iepretim skatuvei, kur izturīgākie sagaida rītausmu.

Ukrainas vienības turpina virzīties uz priekšu

Ukrainas vienības turpina virzīties uz priekšu pie Bahmutas pilsētas frontes austrumu daļā. Tomēr Krievijas armija sīvi aizstāvas un būtisks izrāviens pagaidām nav noticis. Ukrainas Bruņoto spēku pārstāvis Serhijs Čerevatijis informēja, ka armijas vienības nav zaudējušas iniciatīvu un turpina uzbrukuma operācijas. Diennakts laikā Bahmutas dienvidu un ziemeļu flangā tās pārvirzījušas uz priekšu par gandrīz kilometru, un ienaidniekam nodarīti būtiski zaudējumi. Nogalināti vai ievainoti vismaz 400 Krievijas karavīru, kā arī iznīcināti tanks un cita kaujas tehnika. Savukārt okupanti pārdislocē uz pilsētu gaisa desanta vienības, kas liecina par vēlmi saglabāt kontroli pār pilsētu.

Sagatavoja **Indra Cehanoviča**

LAIKA PROGNOZE 4 DIENĀM

	Nakts	Rīts	Pēcpusdiena	Vakars	Max/min temp.
Otrdiena, 27. jūnijs					25° / 12°
Trešdiena, 28. jūnijs					23° / 15°
Ceturtdiena, 29. jūnijs					25° / 15°
Piektdiena, 30. jūnijs					26° / 15°

Laika prognoze no yr.no, ko sagatavo Norvēģijas Meteoroloģijas institūts un Norvēģijas sabiedriskais medijs

Dziesmu svētki kā puzzle un domu karuselis

(Sākums – 4. lappusē)

Der zināt

* XXVII Vispārējos latviešu Dziesmu un XVII Deju svētkos Rīgā kopumā piedalīsies ap 560 Dobeles novada dalībnieku.

* Deju lieluzvedumā «Mūžīgais dzinējs» Daugavas stadionā 7. un 8. jūlijā piedalīsies 15 deju kolektīvu, latviešu skatuviskās dejas koncertā «Balts» arēnā «Rīga» 3. jūlijā - deju kolektīvi «Dzīpars» un «Drīziņš», noslēguma koncertā «Kopā augšup» Mežaparka estrādē 9. jūlijā - «Dzīpars» un «Bikstenieki».

* Pieci novada kori - sieviešu koris «Vizma», jaunie kori «Sidrabe», «Septiņi sapņi», «Sadzie-

dis» un «Tērvete» - dziedās svētku koncertā «Tūmums. Dziesmas ceļš» 6. jūlijā un noslēguma koncertā «Kopā augšup» Mežaparka estrādē 9. jūlijā.

* Pūtēju orķestri «Auce» un «Dobeles» muzicēs pūtēju orķestru koncertā «Laiks iet pāri» 5. jūlijā Andrejsalā, kā arī 9. jūlijā noslēguma koncertā «Kopā augšup» Mežaparka estrādē.

* Krimūnu amatierteātra «Skats» izrādi «Pirmā grēka līcis» varēs redzēt Vērmanes dārzā 3. un 5. jūlijā, bet Tērvetes amatier-teātris lugu «Zilā» izrādīs M. Čehova Rīgas krievu teātri 7. jūlijā.

* Vācu kultūras biedrības ansamblis «Die Lustigen» 4. jūlijā piedalīsies mazākumtautību kolektīvu koncertā «Saules dziesmu

audeklā» M. Čehova Rīgas krievu teātri un tautu dienā «Raduma spēks» 6. jūlijā Vērmanes dārzā.

* Folkloras kopa «Leimaņi» būs starp folkloras dienas «Tīra spēle. Gods. Godi. Godīgums» dalībniekiem Vērmanes dārzā 8. jūlijā, bet kapela «Luste» piedalīsies kapelu maratonā Vērmanes dārzā 7. jūlijā.

* Dobeles Valsts ģimnāzijas vokālais ansamblis «KPTT» piedalīsies vokālo ansambļu sadziedāšanās dienā 9. jūlijā Esplanādē.

* Tautas lietišķās mākslas izstādē «Mēs» Sporta ielā 2 no 1. līdz 30. jūlijam būs apskatāmi arī studiju «Avots», «Auce» un «Bēne» daiļamata meistarū darbi.

Anita Banzīņa

Aicina neaizmirst par ugunsdrošību mežā

Lai arī aizvadītajā nedēļā daudzviet ir lijs, mežos un purvos joprojām ir augsta ugunsbīstamība. Valsts meža dienests (VMD) atgādina, ka no 1. maija ir spēkā meža ugunsdrošais laikposms visā valsts teritorijā, kā arī aicina nekurt svētku ugunsiskus mežā pat tam atļautajās vietās.

Šogad ir reģistrēti un dzēsti jau 470 meža ugunsgrēku, kopējā izdegusi meža zemes platība ir 589 ha, no tiem 92 ha jaunaudzes. Dienests vērs uzmanību, ka jau šobrīd ir pārsniegts pēdējos trīs gados reģistrētais izdegušās meža platības apjoms gada griezumā. 2022. gadā kopumā dzēsts 391 meža ugunsgrēks 221 ha platībā, 2021. gadā 466 meža ugunsgrēkos dzēsta 505 ha liela meža teritorija, bet 2020. gadā 581 meža ugunsgrēkā izdega 528 ha meža zemes.

«Zemgale» jau rakstīja, ka ar 1. maiju VMD ir noteicis meža ugunsdrošo laikposmu visā valsts teritorijā, kura laikā iedzīvo-

tājiem, atrodoties mežā, ir jāievēro noteikti aizliegumi un ierobežojumi. To paredz MK noteikumi Nr. 238 «Ugunsdrošības noteikumi», par kuru neievērošanu var tikt piemērota administratīvā, civiltiesiskā un arī kriminālatbildība.

Meža ugunsdrošajā laikposmā iedzīvotājiem ir aizliegts nomest mežā degošus priekšmetus, braukt ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem pa mežu un purvu ārpus ceļiem, kurt ugunsiskus neatļautās vietās, kā arī veikt jebkuru citu darbību, kas var izraisīt ugunsgrēku. Taču, ņemot vērā īpaši augsto ugunsbīstamību, dienests aicina pilnībā izvairīties no uguns izmantošanas mežā, tā-

dējādi pasargājot gan mežaudzes, gan tur mītošos dzīvniekus un citas dzīvās radības.

VMD nodrošina ugunsapsardzību visos Latvijas mežos. Dienesta rīcībā ir 40 jaudīgu specializēto meža ugunsdzēsības autocisternu, kas izvietotas meža ugunsdzēsības stacijās visā Latvijā. Dzēšanas darbus veic kvalificēti dienesta darbinieki, izmantojot arī īpaši aprīkotas apvidus auto ar dzēšanas iekārtām, kvadriciklus, dronus. Lai operatīvi atklātu meža ugunsgrēkus, no ugunsdzēsības torņiem tiek veikta uzraudzība, ko nodrošina gan torņu dežuranti, gan video novērošanas kameras.

Meža ugunsdzēsības darbi notiek ciešā sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, tādēļ, pamatot meža ugunsgrēku, nekavējoties jāzvana 112.

Sagatavoja **Indra Cehanoviča**